



Analiza literaturii de specialitate privind serviciile farmaceutice din alte țări, în contextul prestării serviciilor de sănătate publică.

Autor: COBÎSAN Estefania

Conducător științific: BULIGA Valentina, dr. șt. farm., conferențiar universitar

Catedra de farmacie socială „Vasile Procopișin”, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”



INTRODUCERE

Farmacia comunitară evoluează la nivel global, depășind rolul tradițional de distribuție a medicamentelor și integrându-se tot mai mult în serviciile de sănătate publică. În numeroase țări europene și non-europene, farmaciștii comunitari participă activ la programe de prevenție, educație pentru sănătate și managementul bolilor cronice. Această evoluție este susținută de politici naționale, cadre legislative și strategii de formare profesională care recunosc contribuția farmacistului la îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate și la eficiența sistemelor de sănătate publică.

Pe baza literaturii de specialitate, se evidențiază diverse modele internaționale de servicii farmaceutice avansate, care includ consiliere și monitorizare a terapiei medicamentoase, servicii de prevenție (vaccinare, screening), programe de educație pentru pacient și integrarea tehnologiilor digitale. Studiul se concentrează pe aceste exemple internaționale pentru a înțelege evoluția și impactul farmaciei comunitare în contextul sănătății publice.

SCOP

Elucidarea rolului farmaciei comunitare în prestarea serviciilor de sănătate publică.

MATERIALE ȘI METODE

Studiul a constat într-o revizuire a literaturii internaționale privind serviciile farmaceutice comunitare avansate, incluzând surse științifice și rapoarte organizaționale. Au fost analizate documente strategice și poziții PGEU, precum „The Role of Community Pharmacists in Vaccination” (<https://www.pgeu.eu/publications/pgeu-position-paper-on-the-role-of-community-pharmacists-in-vaccination>) și date privind vaccinarea în farmaciile comunitare, precum și articole științifice din PubMed referitoare la *pharmaceutical care*, prevenția bolilor cronice și reducerea erorilor de medicație (<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11780693/>).

Criteriile de selecție au inclus publicații din ultimii 10–15 ani, în limba engleză sau română, care descriu implementarea serviciilor clinice, de vaccinare, screening, consiliere în farmacii comunitare.

CUVINTE-CHEIE

Farmacie comunitară, rol, promovare, sănătate publică, servicii avansate.

REZULTATE

Analiza literaturii internaționale evidențiază o diversificare semnificativă a serviciilor farmaceutice comunitare și o evoluție clară spre servicii avansate cu impact asupra sănătății publice. În Marea Britanie, Franța, Germania, Olanda și Danemarca, farmaciile oferă servicii clinice extinse, incluzând revizuire ale medicației (medication review), reconcilierea tratamentului la externare, managementul aderenței și monitorizarea pacienților cu boli cronice precum diabet, hipertensiune arterială sau astm. Aceste servicii sunt integrate în protocoale naționale și sunt susținute de programe de formare continuă pentru farmaciști, ceea ce le conferă o valoare adăugată semnificativă în prevenirea complicațiilor și îmbunătățirea rezultatelor clinice.

În Portugalia, Irlanda, Belgia, Franța, Italia și Spania, farmaciile comunitare au un rol consolidat în vaccinare: acestea administrează vaccinuri sezoniere și de rutină, inclusiv împotriva gripei, COVID-19, HPV sau tetanos, contribuind la creșterea ratelor de vaccinare și la reducerea incidenței bolilor prevenibile prin vaccinare. În plus, farmaciștii oferă consiliere activă pentru reducerea reticenței la vaccinare și participă la campanii de educație pentru sănătate publică.

În afara Europei, în Canada, Statele Unite, Australia și Noua Zeelandă, farmaciștii practică servicii avansate de *pharmaceutical care*: evaluează schemele terapeutice ale pacienților, identifică și reduc polipragmazia, previn problemele legate de medicație și monitorizează eficiența tratamentelor. Studiile arată că intervențiile conduse de farmaciști reduc erorile de medicație, optimizează utilizarea medicamentelor și îmbunătățesc controlul bolilor cronice, demonstrând impact clinic pozitiv.

Pe lângă acestea, farmaciile comunitare din multe țări oferă servicii complementare de sănătate publică, inclusiv testări rapide pentru infecții respiratorii și boli infecțioase, screening cardiovascular, monitorizarea glicemiei și tensiunii arteriale, programe de renunțare la fumat, consiliere pentru sănătatea sexuală și reproductivă, precum și servicii digitale integrate (telefarmacie, dosare electronice). Această gamă variată de servicii demonstrează că farmaciile pot funcționa ca centre de prevenție și intervenție precoce, ușurând presiunea asupra sistemului medical tradițional.

Implementarea cu succes a acestor roluri depinde de factori cheie: un cadru legislativ clar și favorabil, formare profesională continuă a farmacistului, modele de remunerare sustenabile și integrare eficientă cu sistemele medicale și platformele digitale de sănătate.

CONCLUZII

Farmaciile comunitare din numeroase țări europene demonstrează eficiența integrării serviciilor clinice, a programelor de vaccinare și a intervențiilor preventive în sistemul de sănătate publică, contribuind la reducerea erorilor de medicație, la îmbunătățirea rezultatelor clinice și la creșterea accesului populației la servicii de îngrijire. În Republica Moldova, însă, cadrul juridic actual nu reglementează serviciile farmaceutice avansate, ceea ce limitează extinderea rolului profesional al farmacistului. În special, Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică necesită modificări și completări pentru a include servicii precum managementul terapiei medicamentoase, screening-ul, monitorizarea parametrilor clinici și vaccinarea în farmacie. Pe baza literaturii de specialitate analizate, devine evidentă necesitatea armonizării legislației naționale cu modelele europene, astfel încât Republica Moldova să poată dezvolta și implementa servicii farmaceutice avansate, adaptate nevoilor actuale ale populației și standardelor internaționale.